

Van trauma op vrouw

In het persoonlijke [Ravensbrück](#) probeert Stefanie Claes haar familie te bevrijden van de omerta van de Holocaust. Het stuk zou niet misstaan in de collectie van Kazerne Dossin.

Een diapropjector, enkele potten verf, oude foto's, een loopstation en een wit tekenblad als scherm. Beeldend kunstenares Stefanie Claes tovert het podium altijd om tot een atelier, waar ze - bedrijvig in haar witte schildersjas - een poëtische wereld bij elkaar bricoleert.

Praten doet ze niet, en dat heeft ze gemeen met haar grootmoeder Aline. Tijdens de oorlog werd zij, samen met haar ouders die een verzetscafé leidden, naar het concentratiekamp [Ravensbrück](#) gedeporteerd. De gruwel liet haar nooit meer los en kleurde ook de jeugd van haar enige kind Christine, Claes' moeder, gitzwart.

Zwart en wit zijn het visuele leitmotiv in [Ravensbrück](#). Over een onschuldig kindergezicht laat Claes een eindeloze stroom tanks en bommen glijden. De glimlach van het meisje veegt ze uit en ruilt ze in voor een zwijgzaam streepje. Je denkt aan al die kinderen in Gaza. Hoe zal de horror zich straks in hun jonge lijven verstenen?

Onverwacht scheurt de kunstenares het tekenblad open: het kind maakt plaats voor Claes' eigen gezicht dat vervolgens overvloedt in dat van haar grootmoeder. Vele laagjes later volgt Christine. Het is een raak beeld: zo leeft trauma door in de plooiën van de geschiedenis, van lichaam tot lichaam, drie getekende generaties. Evenzeer toont het hoe het geweld dat we als kind meemaken ons nooit meer verlaat.

Verbrandingsoven

In het delicate spel tussen live tekenen en projectie zoekt Claes met stift, schaar en stanleymes de poëzie, zoals alleen zij dat kan: een vrouw wordt een levend skelet, dat vervolgens aanzwelt tot een massa. Draai de tekening een kwartslag en je ziet lijken op een kar, klaar voor de verbrandingsoven.

[Ravensbrück](#) is een persoonlijke, toegewijde en fijnzinnige voorstelling die wat ons betreft verplichte kost mag worden voor elke jongere die Kazerne Dossin bezoekt. Weer valt op hoe delicaat Claes' werk is: elk zuchtje of geschuifel verstoort de concentratie van het kleine gebaar. Toch ontroert [Ravensbrück](#) minder dan voorganger *Mia Kermis*. De vorm en vertelling zijn een stuk klassieker. Het drama van de kampen zagen we ook al vaak verbeeld.

Sterker komt Claes uit de hoek wanneer ze de historische context loslaat. Getooid in een masker van haar moeder als kind trekt ze een herinneringsboek open: alle mooie dingen - een ijsje, een beer, snoep - worden opgeslokt door een groot zwart gat. Hoe kan je als kind leven als voor je moeder enkel de herinnering aan de dood telt?

Op het eind voert Claes zichzelf en haar (groot)moeder op als reuzen. Hun glimlach overschildert ze met een open mond. Praten in plaats van opkroppen, alleen zo kunnen we de cyclus van pijn voor de volgende generatie breken. Mooi hoe die bevrijding hier al in het theater begint.

[Ravensbrück](#) speelt nog op 30/10 in De Studio (Antwerpen), 4/11 in 30CC (Leuven), 11/11 in CC Herent, 12/11 in Bronks (Brussel), 14/11 in CC Hasselt, 17/11 in CC Heusden-Zolder, 19/11 in Antigone (Kortrijk). Ook in het voorjaar van 2024 op tournee.